

MUZIEKFESTIVAL

HET HOGELAND

- 2024 -

Programma

24 t/m 27 april

Tsjechische week

In samenwerking met conservatoria Praag en Groningen:

Uitwisseling studenten · Concerten · Orgelbespelingen

In samenwerking met Groninger Kerken:

Ruim 30 historische kerken open in de gemeente Het Hogeland · Jazz in Zuurdijk
Fraai Lawaai in Kloosterburen · Josien Bakker in Pieterburen
Vesper in Niekerk met ds Klaas Pieterman en Hans Fidom

In samenwerking met Stay Tuned:

Programma voor orgel- en piano spelende tieners tussen 12 en 18 jaar

Voor informatie en tickets:

www.orgelshogeland.nl

www.hinszorgelleens.nl

Programmaoverzicht

Woensdag 24 en Donderdag 25 april

Masterclasses voor studenten o.l.v. de orgeldocenten Pavel Černý (CZ), Sietze de Vries en Erwin Wiersinga

Woensdag 24 april

20.00 uur

Warffum Sebastiaankerk met orgel H.H.Freytag(1812)

Opening van de Tsjechische week door Patty Wageman, directeur Groninger Kerken. Concert Erwin Wiersinga, organist Martinikerk en docent Prins Claus Conservatorium Groningen. Entree: € 10

Donderdag 25 april

20.00 uur

Noordwolde Sebastianuskerk met orgel Huis-Freytag-Lohman (1812)

Concert “Tsjechië op het Hogeland” door Pavel Černý docent aan het conservatorium van Praag. Entree : € 10

Vrijdag 26 april

20.00 uur

Studenten van de conservatoria bespelen de orgels van

- Kantens, Antoniuskerk (orgel 1660 Hendrick Huys)
- Uithuizen, Jacobikerk (orgel 1700 Arp Schnitger)
- Uithuizermeeden, Mariakerk (orgel 1785 A.A.Hinsz)
- Eenrum, Dorpskerk (orgel 1817 N.A.Lohman)
- Usquert, Dorpskerk (orgel 1852 Petrus van Oeckelen)

Zaterdag 27 april “Muziek voor de koning”

van 10.00 - 17.00 uur

De volgende historische kerken zijn open:

Adorp, Baflo, Bedum, Breede, Den Andel, Hornhuizen, Kantens, Klein Wetsinge, Kloosterburen, Leens, Mensingeweer, Niekerk, Noordwolde, Oldenzijl, Oosternieland, Onderdendam, Pieterburen, Saaxumhuizen, Tinallinge, Usquert, Ulrum, Uithuizen, Uithuizermeeden, Vierhuizen, Warffum, Wehe, Westernieland, Winsum, Winsum-Obergum, Zuurdijk, Zuidwolde.

Activiteiten:

- Bedum Martyriakerk: een **pijporgel bouwen** met Peter van Dijk voor de basisschooljeugd (zie website)
- Den Andel: 15.00 uur optreden van **“Het Andelste koor”**
- Eenrum: **toren beklimmen** en kennismaken met het Lohman-orgel en Dirk Molenaar
- Kloosterburen Nicolaaskerk: 12.00 uur duo **Fraai Lawaai** (schaalcollecte)
- Leens: **orgelspelende tieners** o.l.v. Willeke Smits
- Hornhuizen: **toren beklimmen en live muziek**
- Niekerk: 16.00 uur **Vesper in het Grunnings** m.m.v. ds. Klaas Pieterman en Hans Fidom (schaalcollecte)
- Pieterburen: 14.00 uur en 15.30 optreden **Josien Bakker met Grunninger laidjes** (schaalcollecte). Rondleiding in Domies Toen.
- Roodeschool (Westerdijkstraat 21): **open dag in werkplaats en orgelmuseum** Sicco Steendam
- Uithuizen: **orgelspelende tieners** o.l.v. Sietze de Vries
- Zuurdijk: 14.00 uur concert door Berry van Berkum (orgel) met zijn **trio Jazz**. Entree: € 12,50, inclusief hapje en drankje

16.30 - 17.00 uur Concert Stay Tuned

Getalenteerde tieners laten van zich horen (vrije entree). Petruskerk Leens

20.00 uur Slotconcert Pavel Černý en Sietze de Vries

Petruskerk Leens. Entree: € 10

Afsluiting van het muziekfestival door burgemeester Bolding van Het Hogeland
Afterparty met pivo/vino

Voorwoord

Beste lezer,

Het Hogeland. Waar je ook bent, hoe je ook kijkt: nagenoeg altijd verschijnt er een kerktoeren in het blikveld. Het schilderachtige landschap is er mee bezaaid. Onze voorouders hebben kwistig gestrooid met godshuizen en godshuisjes. Van Adorp tot Zuurdijk: er is geen ontkomen aan die glanzende verzameling, vaak eeuwen oude pareltjes. Het karakter van Het Hogeland wordt er in hoge mate door bepaald. Ze vormen een belangrijk deel van ons watermerk.

En die rijkdom is bekend tot over onze landsgrenzen. Die rijkdom wordt internationaal bewonderd. Wat wat minder bekend is, is het feit dat er in die parels nog andere parels zijn te vinden. Parels waaraan namen als Schnitger, Hinsz en Lohman zijn verbonden. Zeker: fijnproevers uit alle windstreken weten de kerkorgels in Het Hogeland op waarde te schatten. Maar voor het grote publiek is die schatkamer vrijwel onontgonnen gebied.

Daaraan probeert het Muziekfestival Het Hogeland wat te veranderen. En dat gebeurt voortvarend én breed. Vorig jaar werd het startschot voor die missie gegeven. Een startschot in de roos! Velen maakten kennis met én die karakteristieke kerken en kerkjes én met de schitterende instrumenten die er, vaak al eeuwen lang, een huis vinden.

Alle aanleiding dus om in 2024 op herhaling te gaan. Dat doen de initiatiefnemers weer grondig.

Van 24 tot en met 27 april is dat rijke erfgoed voor iedereen te bewonderen; te beluisteren ook. Net als vorig jaar wordt voor een internationaal tintje gezorgd. Tsjechië, een land met een rijke orgelcultuur, staat centraal. Daarnaast kan de jeugd – en die heeft de toekomst! – ook breed kennismaken met onze Hogelandster parels. Het festival biedt een boeiende en gevarieerde blik op een nalatenschap waarop we met recht trots mogen zijn. Neem er vooral met volle teugen kennis van!

Winsum, april 2024,

Henk Jan Bolding, burgemeester van Het Hogeland

Welkom bij Muziekfestival Het Hogeland 2024!

Na het succes van het vorige festival, “De Italiaanse week” in 2023, zijn we verheugd om voor de tweede keer dit festival te organiseren. Dit jaar streven we naar nog meer diversiteit en verbreding van ons programma.

In samenwerking met Groninger Kerken en met de warme ondersteuning van de gemeente Het Hogeland, presenteren wij met trots Muziekfestival Het Hogeland 2024. Dit festival, opgezet door de gezamenlijke orgelcommissies in de gemeente Het Hogeland, Groninger Kerken en het Prins Claus Conservatorium in Groningen heeft drie belangrijke doelstellingen:

1. het introduceren van de prachtige dorpskerken en orgels aan de inwoners van Het Hogeland,
2. het verder verspreiden van de rijke (orgel)cultuur van de gemeente Het Hogeland binnen Europa,
3. het bevorderen van de kennismaking van jonge mensen met historische orgels.

Dit jaar verwelkomen we het conservatorium van Praag, met de Tsjechische docent en organist Pavel Cerný, vergezeld door een aantal getalenteerde studenten. Deze samenwerking biedt de studenten een unieke kans om kennis te maken met onze vele historische instrumenten. Het festival dient niet alleen als podium voor muziek, maar ook als platform voor het leggen van contacten en het smeden van vriendschappen. Internationale samenwerking is essentieel voor het behoud van de orgelcultuur!

De studenten hebben de uitdagende taak gekregen om een aantrekkelijk concertprogramma samen te stellen en uit te voeren, met mogelijk een humoristische noot in hun commentaar op de muziek. Wij hopen dat de inwoners van onder andere Kantens, Uithuizen, Uithuizermeeden, Eenrum en Usquert de kans zullen grijpen om dit unieke project in hun eigen dorp mee te maken.

Op zaterdag 27 april, Koningsdag, zullen bijna alle historische kerken hun deuren openen voor een gevarieerd programma. Zo zal er in de Walfriduskerk in Bedum onder leiding van Peter van Dijk een pijporgel worden gebouwd door de jeugd van de basisschool. Ook zal het prestigieuze landelijke project Stay Tuned naar Uithuizen en Leens komen, waar tieners masterclasses gaan volgen en die dag zullen laten horen wat ze hebben geleerd.

Concerten op hoog niveau zullen plaatsvinden in Warffum, Noordwolde, Zuurdijk en Leens. Alle details vindt u in dit programmaboekje.

Wij danken onze sponsors (zie achterin het boekje) en wensen u fantastische dagen vol muziek en cultuur!

De projectgroep: Ruthger Franssen, Jaap Penninga en Hilda Rodenboog-Kuipers

Woensdag 24 april

20.00 uur, Sebastiaankerk Warffum
Openingsconcert Erwin Wiersinga

Programma:

Overture in c (Gravement-Vivacité)	J. W. Lustig (1706-1796)
Schmücke dich, o liebe Seele	C. A. Homilius (1714-1785)
Hilf Herr Jesu, lass gelingen	
Fuga in d BWV 539	J.S. Bach (1685-1750)
Aus der Tiefe rufe ich BWV 745	J. S. Bach
Fantasie in F	J. G. Mützel (1728-1788)
3 Flötenuhrstücke	J. Haydn (1732-1809)
Prealudium in G op 37 /2	F. Mendelssohn-Bartholdy (1809-1847)
Canon in a	R. Schumann (1810-1856)
Fuga II over BACH	
Bin ich gleich von dir gewichen	A. P. F Boély (1785-1858)
Fantasie in Bes	A. P. F Boély

Woensdag 24 april

10.00 - 17.00 uur, Martinikerk Groningen en Petruskerk Leens
Masterclasses door Erwin Wiersinga, Sietze de Vries en Pavel Černý

Op woensdag 24 april is er de hele dag een masterclass voor studenten van het Prins Claus Conservatorium in de Martinikerk te Groningen. De masterclass wordt verzorgd door Pavel Černý (Praag). Tegelijkertijd geeft Sietze de Vries een improvisatiemasterclass op het orgel van de Petruskerk in Leens, voor de studenten uit Praag

De drie docenten

Erwin Wiersinga

Erwin Wiersinga (*1962) studeerde aan het Stedelijk Conservatorium te Groningen bij Wim van Beek en behaalde het Diploma UM orgel met onderscheiding. Ook behaalde hij het UM diploma piano. Hij concerteerde in vele Europese landen alsmede in Korea, China, Japan en de USA. Recentelijk trad hij met het Concertgebouworkest op in de Carnegiehall te New York. Hij is te beluisteren op verschillende Cd's, op belangrijke historische orgels, waarvan de Cd 'Orgelcultuur

in Groningen', opgenomen met enkele Groningse collega's, werd bekroond met een Edison. Erwin Wiersinga is regelmatig actief in verschillende orkesten, waaronder het Concertgebouworkest en is organist op het Hinsz-orgel in de Ned. Hervormde kerk te Roden. Hij was van 1997-2019 orgeldocent aan de Universität der Künste te Berlijn en sinds 2009 aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen. Hij was gastdocent aan verschillende conservatoria in Europa en in Beijing, Tokyo en Seoul.

In 2014 werd hij, samen met Leo van Doeselaar, benoemd tot titulair organist op het wereldberoemde Arp Schnitger orgel in de Martinikerk te Groningen.

Pavel Černý

Pavel Černý (*1970) is werkzaam als organist, pedagoog en organoloog en is een veelgevraagd musicus. Hij heeft gespeeld in alle bekende concertzalen in Tsjechië. Ook is hij actief in vele andere Europese landen en in de VS, Japan, Brazilië, Afrika en Cuba. Pavel geeft lessen orgelspel, improvisatie en organologie aan de Academie voor Muziekkunsten in Praag. Ook was hij jurylid bij diverse orgelconcoursen. Een eerste prijs ontving hij op het Opava-orgelconcours in (1990). Concoursen van Ljubljana (1992) en de Praagse Lente (1994) hebben sterk bijgedragen aan zijn bekendheid. Hij heeft aanvullende prijzen ontvangen via

diverse belangrijke culturele organisaties. Pavel Černý neemt Cd's op in binnen- en buitenland, en is regelmatig te beluisteren op de radio en in televisie-uitzendingen. Bij speciale gelegenheden bespeelt hij onder anderen een draagbaar koororgel gemaakt door een onbekende Tsjechische meester uit de 18e eeuw. Dit orgel heeft hij zelf onder deskundige begeleiding in Nederland heeft gerestaureerd. Pavel Černý werkt als adviseur voor diverse internationale festivals. Als organoloog adviseert hij commissies voor het bouwen, repareren en documenteren van orgels en publiceert hij wetenschappelijke artikelen. Pavel is verantwoordelijk voor de promotie van historische instrumenten in de Tsjechisch Republiek.

Sietze de Vries

Sietze de Vries (*1973) is internationaal werkzaam als concertorganist en kerkmusicus.

Hij ontving zijn orgelopleiding onder anderen van Wim van Beek en Jos van der Kooy. Bij laatstgenoemde docent studeerde hij eveneens improvisatie, net als bij de illustere Jan Jongepier. Tijdens en na zijn studie aan de conservatoria van Groningen en Den Haag maakte hij naam door niet minder dan vijftien prijzen te winnen bij diverse orgelconcoursen. Een afsluitend hoogtepunt van deze periode was het winnen van het internationale improvisatieconcours te Haarlem in 2002.

In het nieuwe millennium nam de carrière van Sietze de Vries ook internationaal een hoge vlucht: hij concerteert, doceert en jureert in vele Europese landen, maar ook in de Verenigde Staten, Canada, Rusland, Zuid-Afrika en Australië. Als docent is hij verbonden aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen en hij is organist van de Groningse Martinikerk als opvolger van Wim van Beek. In zijn functie van artistiek leider van het Orgel Educatie Centrum Groningen, promoot hij het historische orgelbezit van de provincie, met als uitvalsbasis de Petruskerk te Leens.

Naast zijn werk als concerterend en docerend organist, is Sietze de Vries internationaal actief als excursieleider, geeft hij lezingen en masterclasses, maakt hij mediaproducties en produceert hij speciale kinderprogramma's rondom het orgel. Zijn betrokkenheid bij het ontwikkelen van jong talent blijkt ook uit het feit dat hij vaste begeleider is van de bekende Koorschool Noord Nederland (Roden Girl Choristers). Artikelen van zijn hand over kerkmuziek, orgelbouw en improvisatie verschijnen regelmatig in diverse internationale bladen.

www.sietzedevries.nl

Donderdag 25 april

10.00 - 17.00 uur, Martinikerk Groningen
Masterclass door Erwin Wiersinga

Een masterclass voor de studenten uit Praag in de Martinikerk in Groningen.

20.00 uur, Sebastianuskerk Noordwolde
Orgelconcert Pavel Černý

Op dit concert wordt muziek ten gehore gebracht uit de hele Tsjechische muziekgeschiedenis. Van de oudst bekende stijlen tot de Tsjechische barokke orgelschool tot landelijke voorzangers en galante stijl.

De eerste orgelcomposities van bekende componisten van Tsjechische afkomst dateren uit de 18e eeuw. Vanwege de liturgische functie zijn dit doorgaans preludes, preambules, fantasieën, pastorella's, toccata's en fuga's van kleine omvang. Andere vormen kwamen praktisch niet voor. Pas aan het einde van de 18e eeuw begonnen onder invloed van wereldlijke muziek andere vrije vormen te verschijnen. Organisten in belangrijke kerken in grote steden maar ook voorzangers in kleine steden speelden daarbij een belangrijke rol. Ze namen eigen en geleende composities op in hun collecties, die vandaag de dag een waardevolle bron vormen van barokorgelmuziek in ons land.

Programma:

Kyrie, magnus Deus potencie   Anoniem (tussen 1356 en begin 15e eeuw)

Een recent gevonden poging om (waarschijnlijk) orgelmuziek op te schrijven heet het Praagse fragment. Een van de oudste monumenten van deze soort ter wereld.

Que est ista   Anoniem (circa 1400)

Manuscript van Český Krumlov in Zuid-Bohemen. Deze compositie werd rond het midden van de 15e eeuw opgeschreven als transcriptie (voor orgel?) in Tsjechische mensurale notatie met een toegevoegde contratenor.

Ricercar

Carolus Luython (1557 Antwerpen – 1620 Praag)

Luython was organist en componist aan het hof van Rudolph II in Praag. Sindsdien kennen we alleen nog composities van ‘geïmporteerde’ muzikanten. Naast Luython waren dat Hans Leo en Jakob Hassler. Ricercars worden bewaard in de zogenaamde Zuid-Duitse orgeltabulatuur in Padua, Italië.

Fuga in F

Bohuslav Matěj Černohorský
(1684 Nymburk - 1742 Graz, Oostenrijk)

Toccaten in C (fragment, aangevuld door Pavel Černý)

Černohorský was priester, leraar, organist en componist van de minoriteitsorde in Praag. Het grootste deel van zijn tijd bracht hij echter door in Italië, voornamelijk in Padua. Lange tijd werd hij beschouwd als de grondlegger van de Tsjechische orgelschool, maar het auteurschap van alle composities is onzeker. Ze onthullen in ieder geval de Italiaanse smaak. Černohorský stierf op zijn terugreis naar Bohemen.

Toccaten en Fuga in g

Toccaten en Fuga in D

Josef Ferdinand Norbert Seger
(1716 Řepín - 1782 Praag)

Seger was de belangrijkste Tsjechische organist van de 18e eeuw. Er wordt gezegd dat hij korte tijd les kreeg van Černohorský, maar dit is niet bewezen. Zijn composities circuleren in talrijke exemplaren. De twee stukken van vandaag komen uit een verzameling van acht toccaten-fuga's, gepubliceerd in 1793 in Leipzig, Duitsland.

Prelude in F

František Xaver Brixi (1732-1771)

Seykorka

De overgang van de barokke naar de classicistische stijl is te zien in de composities van kathedraal kapelmeester Brixi. Hij woonde zijn hele korte leven in Praag. Hij is ook de auteur van concerten voor orgel en orkest. Seykorka's miniatuurcapriccio is een unieke interpretatie van een volksliedje.

Preambulum in C

Jiří Ignác Linek (1725-1791)

Linek was een voorzanger in de stad Bakov nad Jizerou, ongeveer 70 kilometer ten noordoosten van Praag. Onder zijn leraren bevond zich ook Seger. Typerend voor kleine steden was het zeer bescheiden levensonderhoud van de muzikanten hier. Tegenwoordig zijn Linek's kerstcomposities bijzonder populair.

Ite missa est. Adagio

Matěj Sojka (1740-1817)

De nieuwe muzieksmaak kwam ook tot uiting in liturgische composities. Een klein stukje daarvan is bewaard gebleven in Mostiště, een klein dorpje in de buurt van Velké Meziříčí in Moravië. Het betreft één document van één van de activiteiten van plattelandsvoorzangers.

Andante

Ambrosius Rieder (1771-1855)

Een andere typische cantorcollectie is het Choceň-manuscript in Oost-Bohemen, dat van de 18e eeuw tot 1830 door hele generaties werd gebruikt. Naast een aantal anonieme composities bevat het ook één compositie van Brixl en verschillende van Rieder. Het Andante is een voor die tijd nogal anachronistisch en zeldzaam voorbeeld van vrije fantasie in een langzaam tempo.

Fuga Pastorela 'Nastal nám den weselý' Anoniem

Uit dezelfde bundel komt een folklinkende pastorella met een open einde voor het lied 'Een vrolijke dag is aangebroken'.

Adagio in As

Jan Křtitel Kuchař (1751-1829)

Partita in C

Kuchař, ook Segers leerling, was organist van de Premonstratenzer Basiliek in Strahov, Praag, en pianist van het operahuis, waar Mozart verschillende keren dirigeerde en de opera Don Giovanni in première bracht. Kuchař en Mozart werden goede vrienden. Mozart improviseerde ook op het Strahov-orgel. Kuchař's muziek speelde een rol bij de voorbereiding van het Praagse publiek op de warme ontvangst van Mozart.

Vrijdag 26 april

20.00 uur, Antoniuskerk Kantens

Orgelconcert door Sylvio Salado en Lukáš Dvořák

Sylvio Salado

Sylvio Salado werd geboren in Granada, Spanje. Hij voltooide zijn pianostudies in Spanje en Italië, onder leiding van Juan Miguel Hidalgo en Giuseppe Maiorca. Tegelijkertijd begon hij zijn orgelstudie bij Juan María Pedrero Encabo. Hij heeft masterclasses gevolgd bij verschillende bekende organisten waaronder Wolfgang Zerer, Bernard Foccroulle, Matteo Imbruno en Lorenzo Ghielmi. Tijdens zijn studie hechtte Sylvio ook veel belang aan koorzang: hij maakte deel uit van de Schola Puericantores de Granada als koorknaap en vervolgde zijn zangcarrière bij Coro de la Orquesta Ciudad de Granada als bas onder leiding van dirigent Héctor Eliel Márquez en Joven Coto de Andalucía. Momenteel maakt hij deel uit van Hyperborea Ensemble, een project waarin hij zingt en orgel speelt. Hij rondt zijn masterstudie af aan het Prins Claus Conservatorium te Groningen onder leiding van Erwin Wiersinga en Sietze de Vries.

Lukáš Dvořák

Lukáš Dvořák is afgestudeerd aan het Conservatorium van Praag en zet momenteel zijn studie orgel voort aan de Academie voor Uitvoerende Kunsten in Praag in de klas van Pavel Černý. Tegelijkertijd studeert hij orkestdirectie aan het Conservatorium van Praag. In 2020 werd hij tijdens een uitwisselingsprogramma toegelaten tot de Koninklijke Deense Muziekacademie in Kopenhagen. Het afgelopen jaar volgde hij lessen van Erwin Wiersinga en Sietze de Vries aan het Groningse Prins Claus Conservatorium.

Lukáš volgt regelmatig masterclasses in het buitenland (VS, Zweden, Spanje, Nederland, Frankrijk, Duitsland) onder leiding van Kent Tritle, Nathan Laube, Bine

Bryndorf, Michel Bouvard, Wolfgang Zerer of Pier Damiano Peretti.

Na een succesvol optreden in New York begon hij samen te werken met Joseph Alessi, trombonist van de New York Philharmonic. In de zomer van 2023 gaven ze samen een recital op het International Trombone Festival in Salt Lake City.

Programma:

Prelude and fugue in C major, BWV 547	J. S. Bach (1685-1750)
Mein junges Leben hat ein End (SwWV 324)	J.P. Sweelinck (1561 – 1621)
Toccatà prima	G. Muffat (1653 – 1704)
Fugue in F	J. Křitel Vaňhal (1739 – 1813)
Praeludium in E minor “Little”	N. Bruhns (1665 – 1697)
Toccatà quarta, da sonarsi alla levatione	G. Frescobaldi (1583 - 1643)
Praeludium and fugue in g minor	D. Buxtehude (1627-1707)
Onder een Linde groen	J. P. Sweelinck (1561-1621)
Tiento de quarto tono a modo de canción	F. Correa de Arauxo (1584-1654)

Vrijdag 26 april

20.00 uur, Jacobikerk Uithuizen

Orgelconcert door Annemiek Zeldenrust en Aleš Nosek

Annemiek Zeldenrust

Annemiek Zeldenrust begon met orgellessen bij de muziekschool Quintus in Kampen. Na het met lof behalen van haar certificaten, zette ze haar studie in 2022 voort aan het Prins Claus Conservatorium in Groningen. Hier studeert zij orgel bij Erwin Wiersinga en Sietze de Vries. Daarnaast studeert ze als bijvak piano bij Nata Tsvereli en basso continuo bij Johan Hofmann. Ook volgt ze regelmatig masterclasses. Ze is actief als organist en geeft daarnaast orgellessen.

Aleš Nosek

Aleš Nosek (*1982) begon zijn orgelstudie aan het conservatorium in České Budějovice. Hij vervolgde zijn studie aan de Muziekfaculteit van de Academie voor Uitvoerende Kunsten in Praag bij Pavel Černý. In 2014 behaalde hij zijn masterdiploma orgelinterpretatie aan de Hochschule für Katholische Kirchenmusik in Regensburg (Duitsland) bij dr. Gerhard Siegel. Tussen 2019 en 2022 voltooide hij een studie op het gebied van orgel improvisatie bij professor Markus Ruprecht.

Aleš won in 2014 de tweede prijs op een Internationaal Orgelconcours in Ružomberok (Slowakije). Behalve in Tsjechië volgde hij diverse orgelcursussen in het buitenland bij onder meer Harold Vogel, Leo van Doeselaar, D. Bauer, S. Baier, K. Brindorf, E. Bellotti, T. Ospital, Olivier Latty. Hij gaf concerten in Tsjechië, Slowakije, Duitsland, Oostenrijk, Nederland, Litouwen en Italië.

Aleš maakte opnames van de orgels van Guths in Krušovice, Čistá bij Rakovník en Srbeč voor Český rozhlas en heeft meegewerkt aan een uitzending op de nationale klassieke muziekzender ČRo3 over een orgelmakersfamilie, de Guths uit Čistá. In opdracht van het bisdom Litoměřice heeft hij opnames gemaakt van de orgels uit het Noorden van Tsjechië.

Aleš is als organist verbonden aan de Bartholomeus-kathedraal in Pilsen en geeft les aan de kunstschool in Pilsen. Hij is tevens werkzaam als artistiek leider van internationale orgelfestivals in Rakovník en in Pilsen.

Programma:

Praeludium and fugue D dur BWV 532	J.S. Bach (1685-1750)
Nun komm der Heiden Heiland BWV 659	J.S. Bach
Variation Jesu meine Freude	J.G. Walther (1684 – 1748)
Passacaglia in D-moll, BuxWV 161	D. Buxtehude (1637-1707)
Ach wir armen Sünder	M. Weckmann (ca. 1616-1674)
Christ lag in Todesbanden	H. Scheidemann (1595-1663)
Vater Unser im Himmelreich, Versus 1&6	J. Preatorius (1586-1651)

Vrijdag 26 april

20.00 uur, Protestantse kerk Eenrum

Orgelconcert door Leonard Schick en Peter Loydl

Leonard Schick

Leonard Schick is geboren in Lausanne (Zwitserland) en volgde 11 jaren vioolles en vanaf zijn twaalfde ook klavecimbelles. Jarenlang was hij lid van het Bachs Erben jeugd-barokorkest onder leiding van de Akademie für Alte Musik Berlin. Met dit orkest trad hij op in Duitsland en Finland met o.a. Lorenzo Ghirlanda, Dorothee Oberlinger, Andreas Scholl en Rachel Podger.

Hij studeerde klavecimbel aan de Schola Cantorum Basiliensis bij Jesper Christensen en Jörg-Andreas Bötticher. Later studeerde hij orgel bij Tobias Lindner. Hij volgde improvisatielessen bij Dirk Börner op klavecimbel en op orgel bij Emmanuel Le Divellec. Leonard studeert nu orgel en improvisatie bij Erwin Wiersinga en Sietze de Vries in Groningen.

Hij volgde masterclasses bij Rudolf Lutz, Johannes Strobl, Tobias Lindner, Gottfried Bach, Thomas Ragossnig, Frédéric Haas, Dirk Börner, Béatrice Martin, Bertrand Cuiller, Sietze de Vries en Menno van Delft.

Leonard Schick componeert en improviseert in historische stijlen. Hij doet onderzoek naar Duitse klavecimbels uit de tijd van Bach.

Peter Loydl

Peter Loydl (*1993) begon als autodidact orgel te spelen. Na de middelbare school studeerde hij kerkmuziek aan het Kerkconservatorium in Bratislava, later aan de Janáček Academie voor Uitvoerende Kunsten in Brno bij Pavel Černý en aan de Hochschule für Musik und Theater “Felix Mendelssohn-Bartholdy” in Leipzig bij Daniel Beilschmidt.

Peter volgde diverse masterclasses in binnen- en buitenland onder leiding van diverse gerenommeerde organist

ten waaronder Wolfgang Zerer, Martin Schmeding, Kevin Bowyer, Theo Jellema, Erwin Wiersinga en Wolfgang Seifen. In 2016 ontving hij een eervolle vermelding tijdens de orgelcompetitie van de Slowaakse conservatoria. Hij werkte als begeleider bij het Lúčnica-koor en werkte samen met verschillende koren en muziekensembles, als organist of als dirigent. Momenteel is hij werkzaam als begeleider bij het Nationaal Slowaaks ballet en ook als kerkorganist. Peter is actief op het gebied van concerten, orgelimprovisatie, compositie en jazzmuziek.

Programma:

Praeludium et fuge C Dur, BWV 547	J.S. Bach (1685-1750)
Toccata nona	M. Rossi (1601-1656)
Passacaglia	J. K. Kerll (1627 – 1693)
Cantio imitatione Tremula Organi	F. Danksagmüller (*1969)
Sonata II	P. Hindemith (1895 – 1963)
Sequentia in Ressurrectione Domini	H. Buchner (1483 – 1538)
Improvisatie	P. Loydl (*1993)

Vrijdag 26 april

20.00 uur, Mariakerk Uithuizermeeden

Orgelconcert door Karolína Blablová en Carlos Bollo

Karolína Blablová

Karolína Blablová is een Tsjechische organiste, geboren op 14 november 2001. Momenteel studeert zij orgel aan de muziek- en dansfaculteit van de Academy of Performing Arts in Praag. Van 2017 tot 2023 heeft zij orgel gestudeerd aan het Janáček Conservatorium in Ostrava. Karolína heeft deelgenomen aan diverse masterclasses, waaronder het International Summer School of Spiritual Music Convivium. In 2019 ontving zij een eervolle vermelding op het Brno-orgelconcours in Kroatië en in 2023 won zij de eerste prijs op de “Competition Pro Bohemia Ostrava 2023”. Masterclasses heeft zij gevolgd bij Lionel Avot, Nathan Laube, Małgorzata Trzaskalik-Wyrwa.

Naast haar studie is zij werkzaam als pianodocent aan de basismuziekschool in Kopřivnice en geeft zij privé pianolessen in Praag.

Carlos J. Fernández Bollo

Carlos J. Fernández Bollo (* 2000) is geboren in Mugardos (Spanje). Op 8 jarige leeftijd begon hij zijn pianostudie aan het conservatorium Xan Viaño van Ferrol. Op jonge leeftijd heeft hij al vele concerten gegeven en vele prijzen gewonnen, voornamelijk op piano, onder anderen op het Peter de Grote-festival in Groningen.

In augustus 2019 heeft hij een orgelconcert gegeven in de Basiliek van Santa Maria in Bassano del Grappa en in december 2020 gaf hij een orgelconcert bij de heropening van de kathedraal van Santiago de Compostela. Carlos vervolgde zijn orgelstudie bij Theo Jellema, Erwin Wiersinga en Sietze de Vries aan het Prins Claus Conservatorium van Groningen.

Programma:

Fantasie & fuga a moll BWV 561	J.S. Bach (1685-1750)
Preludium & fuga C dur BWV 547	J.S. Bach
Wachet auf, ruft uns die Stimme BWV 645	J.S. Bach
Kommst du nun, Jesu, vom Himmel herunter BWV 650	J.S. Bach
Fantasie IV Sol, Ia, Re FBWV 204	J. J. Froberger (1616-1667)
Aria Prima (Hexachordum apollinis)	J. Pachelbel (1652-1706)
Trionsonate BWV 527 (d-moll) Andante Adagio Vivace	J.S. Bach
Improvisatie	P. Loydl (*1993)

Vrijdag 26 april

20.00 uur, Petruskerk Usquert
Orgelconcert Monika Šnorbertová en Wietse Ouwejan

Monika Šnorbertová

Monika (23 jaar) is tweedejaars student aan de Muziekacademie voor Podiumkunsten in Praag en is gespecialiseerd in orgelspel in de klas van Pavel Černý. Zij behaalde daarvoor haar bachelor orgel aan het Conservatorium Pardubice. Monica is daarnaast zeer actief geweest als pianodocente en muziekdocent in het basisonderwijs, en op diverse middelbare scholen. Zij heeft deelgenomen aan diverse competities. Al in 2017 won zij de eerste prijs (piano) op de nationale muziekwedstrijd “Youth and Bohuslav Martinů” in Polička. Ook behaalde zij de eerste plaats tijdens de Internationale kamermuziekcompetitie van Karl Ditters von Dittersdorf, (2 piano’s) en behaalde zij opnieuw een eerste prijs in 2022 tijdens de nationale kamermuziek wedstrijd “Svitavské komořeni” (piano en cello).

Monika heeft regelmatig masterclasses gevolgd, onder anderen van Damiano Peretti, Robert Hugo, Wolfgang Zerer en Lionel Avot. Momenteel is zij werkzaam als organiste bij het Cantus Amici Choir in Pardubice.

Wietse Ouwejan

Wietse Ouwejan (*1999) begon met orgelles op zijn achtste van een kennis. Al snel daarna volgde hij gedurende 10 jaar lessen bij Jochem Schuurman. Wietse studeert momenteel orgel aan het Prins Claus Conservatorium waar hij de masteropleiding volgt. Zijn docenten zijn Erwin Wiersinga, Sietze de Vries en voorheen Theo Jellema. Masterclasses volgde hij bij Eric Lebrun, Matteo Imbruno, Wolfgang Zerer, Bernard Winsemius, Arvid Gast en Nathan Laube. Interpretatie- en bijvaklessen klavecimbel volgt Wietse bij Johan Hofmann.

Ook studeert Wietse aan de LOTO (Landelijke Opleiding Tot Orgeladviseur). Zijn mentor is Peter van Dijk.

Wietse Ouwejan is organist van de Grote kerk te Emmen, alwaar hij het Meijer-orgel uit 1873 bespeelt. Tevens is hij organist in de Agneskerk te Goutum en de Oud-katholieke Kerk te Groningen.

Programma:

Mein junges Leben hat ein End	J. P. Sweelinck (1561 – 1621)
Passacaglia d moll /BuxWV 161	D. Buxtehude (1637 – 1707)
Preludium a fuga e moll /BWV 548	J. S. Bach (1685 – 1750)
Sonata II	F. Mendelssohn-Bartholdy (1809 -1847)
Delen uit Dixuit Pièces (Rondo Allegretto / Adagio dolorosa / Rondo Allegro-finale)	C. F. Ruppe (1753 - 1826)
Rondo Allegretto	
Adagio dolorosa	
Rondo Allegro- finale	
Wer nur den lieben Gott läßt walten, op. 52	O. Dienel (1834-1905)
Variaties over 'Ah, vous dirai-je, Maman'	C. H. Rinck (1770-1846)
Jesu, meine Freude	H. Finzenhagen (1825-1914)
Prelude in C-groot	W. Gottlieb Hauff jr. (1793-1856)

Zaterdag 27 april

Historische kerken open en activiteiten

Diverse activiteiten

Kerken vertellen het verhaal van onze geschiedenis, van de mensen die deze kerken hebben gebouwd en hoe ze door de eeuwen heen in de samenleving zijn gebruikt. Op Koningsdag zijn er ca. 30 van deze historische kerken open. Vele kerken zijn ondergebracht bij de Stichting Groninger Kerken. Meer dan een halve eeuw zet deze stichting haar kennis en kunde in met een pragmatische aanpak en met als doel: het behoud van de monumentale kerken én hun omgeving. De omgeving van de kerk (vaak te vinden op een wierde) bestaat veelal uit een prachtig kerkhof waar naast opvallende grafzerken bijzondere planten, bomen en vogels te bewonderen zijn. Elk uur hoor je de oude kerkklok(ken), die al vele eeuwen de tijd aangeven. In de loop der eeuwen zijn vele borgen verloren gegaan, maar toch is nog veel terug te vinden. In dit programmaboekje staan de activiteiten vermeld die op Koningsdag in de kerken plaatsvinden. Hieronder staat een aantal bijzonderheden en wetenswaardigheden waar u eens op kunt letten als u de kerken van Het Hogeland bezoekt:

Bedum: de toren van de Walfridus is de scheefste toren van Nederland

Brede: kerk en de Breedenborg

Den Anel: gewelfschilderingen in de kerk

Eenrum: een tufstenen doopvont uit de 12e eeuw

Kantens: de kerk is gebouwd rond het jaar 1200. Let op het kanselpaneel met snijwerk van Casper Struiwig (1698-1747)

Leens: Petruskerk, de slotkerk van de van Starckenborghs (Verhildersum)

Wetsinge: (tussen Sauwerd en Winsum): een wierde met oude kosterij, oude weem en eenvoudige zaalkerk

Mensingeweer: orgel gebouwd door Arp Schnitger met originele stemmen uit 1698

Niekerk: gevelsteen verbouwing in 1629 betaald uit opbrengsten uit de verovering van de Spaanse zilvervloot door Piet Hein

Noordwolde: bijzonder kerkinterieur en unieke "siepeltoren"

Winsum-Obergum: de eerste kerk van Stichting Groninger Kerken (1969)

Oldenzijl: een sierlijk vierpasvenster in de Noordmuur en in het interieur

Oosternieland: bijzonder kerkinterieur

Pieterburen: de rouwborden van de bekende watergeus Diederik van Sonoy. Slotkerk van de bewoners van de verdwenen borg Dijksterhuis

Rottum: het terrein van het voormalige Benedictijner mannenklooster St. Juliana

Uithuizen: slotkerk van de familie Alberda (Menkemaborg)

Uithuizermeeden: rijk kerkinterieur geschonken door de familie Willem Alberda van Rensuma (bewoners Rensumaborg) en Huinga (bewoners Ungersmaborg)

Ulrum: de slotkerk van de familie In- en Kniphuizen (Asingaborg)

Usquert: oude klok uit 1406

Vierhuizen: klok uit 1630 geschonken door Anna Lewe van de borg Panser

Winsum: toren uit 1693 die nog als verdedigingstoren is gebouwd

Zandweer: rijk kerkinterieur door de twee borg families Onnema en Scheltkema en later de familie Clant die er de borg "Nijenstein" liet bouwen in 1627

16.30 - 17.00 uur, Petruskerk Leens Orgelconcert deelnemers StayTuned

Het Muziekfestival Het Hogeland heeft speciaal voor orgel- en pianospelende tieners StayTuned uitgenodigd. Kinderen en tieners vinden de klank, maar vaak ook de technische aanleg van het instrument fascinerend. Vooral het gegeven dat je in je eentje zo'n machtig orgel kunt bespelen, maakt het zo'n aantrekkelijk instrument. En wat is er mooier dan zelf spelen op de prachtige orgels in de provincie Groningen waar je anders nooit de kans voor krijgt? Tieners leren de beroemdste organisten van deze tijd kennen, die speciaal voor hen masterclasses op de orgels in de gemeente Het Hogeland geven. Bij StayTuned krijgen jongeren vrienden met met dezelfde belangstelling voor orgels.

StayTuned is een organisatie die voor tieners onder anderen drie keer per jaar een excursie naar steeds andere grote en kleine orgels organiseert, waarbij tieners worden gecoacht door bekende Nederlandse toporganisten. Bij deze excursies horen ook sociale activiteiten waarbij men elkaar goed leert kennen. Orgelspelen is, anders dan bij de meeste andere instrumenten, een solistische bezigheid. Sociale interactie is dus heel belangrijk. Tieners kunnen een extra stimulans om te blijven spelen goed gebruiken. StayTuned biedt inspirerende activiteiten, zodat er weer een gezonde aanwas van jonge organisten én jong orgelpubliek is en het orgel als prachtig en inspirerend muziekinstrument weer toekomst heeft.

De deelnemers zijn:

Jurre van der Aart uit Lisse
Timo van den Berg uit IJsselmuiden
Jochem van den Brom uit Woerden
Geert Dekker uit Groningen
Christian Doornbos uit Ten Boer
Gernand Gunnink uit Ten Boer
Gelf Pesman uit Emmeloord
Wouter Visser uit Damwoude
Simon Word uit Urk
Peter Baan uit Rijssen
Stijn Water uit Ermelo.

De dag wordt verzorgd door organisten en docenten Sietze de Vries en Willeke Smits.

Zaterdag 27 april

12.00 – 13.00 uur, Nicolaaskerk Pieterburen
Optreden Fraai Lawaai

Zaterdag 27 april speelt het Hogelandse projectduo Fraai Lawaai van 12 tot 13 uur in Kloosterburen. Een concert op en rond het orgel van de Nicolaaskerk. Louis Godschalk en Tjitze Vogel orgelen, maar musiceren ook op marimba, piano, contrabas en percussie en gaan daarmee in gesprek in samenklank met elkaar en orgel. Het tweetal speelt bij voorkeur muziekstukken die nog niet bestaan, waarmee ze hun publiek een kakelvers inkijkje gunnen in hun muzikale ideeën en belevenissen.

Zaterdag 27 april

16.00 – 17.00 uur, Kerkje van Niekerk

Vesper in het Grunnings

Voorganger ds. Klaas Pieterman, organist Hans Fidom

ZOTTERDAG VEUR DE VAIRDE ZUNDAG VAN POASK 27STEN PRIL 2024

MUZIEK VEUR DE DAINST

Ave Maria (componist Sigfrid Karg-Elert)

GROUTNIS

MOUDGEVEN

GEBED VAN TOUNOADERN

Zingen LB 791

BIEBELLEZEN Psaalm 22, 1- 22

Zingen Ps 22: 1.6.9

OVERWEGING

MUZIEK

Larghetto (componist Jan Zwart)

Zingen HB 143: 1.4

GEBEDEN

Gebed des Heren

Veurbeden

Luthers oavendgebed

NOAZANG

Muziek: twij varioaties over de Lofzang van Maria (componist Jan Zwart)

Zingen LB 157a: 1.2.5

ZEGEN

MUZIEK NOA DE DAINST

Resonet in laudibus (componist Sigfrid Karg-Elert)

Zaterdag 27 april

10.00 – 16.00 uur, Orgelmakerij Steendam

Open dag

De orgelmakerij van Sicco Steendam is gevestigd aan de Westerdijkstraat 21 in Roodeschool; de noordelijkste punt van de gemeente Het Hogeland. Sinds 1986 bouwt, verbouwt en renoveert Sicco, een vriendelijke maar eigenzinnige orgelmaker, orgels van het formaat van een dekenkist tot een orgel die de wand van een kathedraal kan vullen. Zijn orgels staan in heel Nederland, maar zijn ook te vinden in Noorwegen en Polen. Sicco houdt open huis op Koningsdag. Hij vertelt op zijn verjaardag graag over zijn passie, waarbij hij aan de hand van een groot orgel in aanbouw kan laten zien wat een orgelmaker in huis moet hebben om de Koningin van de muziekinstrumenten te bouwen. Overigens is het ambacht van een traditionele orgelmaker een vak dat zwaar onder druk staat. Naast de orgelmakerij is een klein museum gevestigd waar allerlei kleinoden zijn uitgestald. U bent van harte welkom!

Zaterdag 27 april

**13.00, 14.30 en 16.00 uur, Martyriakerk Bedum
Orgels bouwen met kinderen van de basisschool**

Op Koningsdag kunnen kinderen van basisscholen onder leiding van Peter van Dijk, docent muziek, zelf een kerkorgel van dichtbij bekijken en bespelen. Ook kan je in het orgel kijken én zelf een orgel bouwen. Op youtube.com staat een filmpje met meer info. Het is om 13.00 uur en mochten er veel aanmeldingen komen, dan doen we het nog eens om 14.30 en eventueel om 16.00 uur. Je kunt je ook zelf opgeven via: orgelbouwen@gmail.com.

Zaterdag 27 april

14.00 - 14.30 en 15.30 - 16.00 uur, Petruskerk Pieterburen

Grunninger Laidjes met Josien Bakker

14.30 uur, Rondleiding Domies Toen

Josien Bakker (*2004) kreeg op haar 6e verjaardag een gitaar en begon op haar 9e met zangles; een begin van een groot muzikaal avontuur. Op dit moment studeert Josien aan het ArtEZ Conservatorium in de stad Enschede voor het vak Singer-Song-writer. Tijdens haar optredens laat Josien zelfgeschreven nummers horen, maar ook covers in het Gronings, Engels of Nederlands. Met haar Guild-gitaar en heldere stem weet ze het publiek te raken.

Josien kreeg bekendheid toen ze in 2019 tijdens de 'Grunneger Weeke' bestaande nummers met een eigen Groningse vertaling zong. "Een jong meisje die in het Gronings zingt, dat is vrij uitzonderlijk!" Daarop volgden meer optredens en werd zij uitgenodigd bij radio- en televisiezenders en kwamen er muziek- en clipopnames. Eén van de hoogtepunten was het Grunneger Laidjesfestival 2020 dat plaatsvond in De Oosterpoort in Groningen. Zij won toen als jongste deelnemer ooit zowel de jury- als de publieksprijs met 2 zelfgeschreven Groningse nummers."

Josien ontwikkelt zich verder aan het conservatorium in Enschede. Zij is van plan haar eigen nummers uit te brengen, op te treden met bands en mooie samenwerkingen en projecten aan te gaan.

Zaterdag 27 april

14.00 – 14.45 uur, Kerk van Zuurdijk
Jazz met ensemble HOT

Op zaterdagmiddag 27 april vindt in het kerkje van Zuurdijk een kort maar krachtig concert plaats: jazz met ensemble HOT. HOT verwijst niet alleen naar het type jazz (denk aan violist Grapelli van 'Le Hot Club de France') maar is ook gewoon een nuchtere afkorting van een nog nuchterder naam: Het Orgel Trio. Maar schijn bedriegt: HOT is beroemd in heel Europa! Zo trad het kort geleden nog op in het Zuid-Franse Toulouse.

HOT wordt gevormd door klarinettist Steven Kamperman, bassist Dion Nijland en organist Berry van Berkum. Voor het trio is het Zuurdijkster concert bepaald een uitdaging: normaal speelt het in kathedralen en grote kerken en is ruime akoestiek hun vierde musicus. In Zuurdijk – het kerkje is niet veel groter dan een forse huiskamer – ontbreekt die musicus compleet.

Dat maakt het er echter voor de luisteraar alleen maar spannender op. De HOT-musici zijn gewend rond te lopen tijdens het musiceren, en in Zuurdijk zal de klarinet dus nu eens hier, dan weer daar klinken. Het publiek beweegt daardoor letterlijk met de muziek mee. Ook de bas is mobiel. Het orgel van Zuurdijk natuurlijk niet; dat is flexibel op een heel andere manier. Het wijkt namelijk qua klank behoorlijk af van de andere orgels op het Hogeland, omdat het veel romantischer, zachter en kleuriger is. Perfect geschikt dus om jazz mee te creëren, juist ook als daar een contrabas en een klarinet bij klinken, juist passend voor een ruimte zonder nagalm. Een paar droge data voor de kenners: het orgel dateert uit 1922, is gebouwd door de Duitse firma Rohlfing uit Osnabrück. Omdat de betekenis van dit soort orgels lange tijd genegeerd is, zijn de meeste gesloopt – zoals het tweelingzusje van het Zuurdijkster orgel dat ooit in Zoutkamp stond. De vissers kozen daar na de oorlog voor een prikkerig klinkend orgeltje zonder veel bas.

Zaterdag 27 april

20.00 uur, Petruskerk Leens

Orgelconcert Pavel Černý en Sietze de Vries

Programma:

Midden-Europese muziek in Tsjechische bronnen

Fantasie in F C. Luython (1557-1620)

Toccata primi toni C. Luython (1557-1620)

Canzona secundi toni C. Luython (1557-1620)

Oude orgeltabulatuur van Brno (anoniem, blijkbaar van Italiaanse herkomst, rond het midden van de 17e eeuw)

Toccata in a F. M. Techelmann
(1649-1714)

Passacaglia in d J. C. Kerll (1627-1693)

Verzameling van Ondřej Skoták in Slavkov bij Opava (helft 19e eeuw)

Prelude (anoniem, eigenlijk Johann Georg Albrechtsberger, 1736-1809)

Verzameling van František Chládek (Rakovník, eind 18e eeuw)

Fuga in d (anoniem)

Toccata duodecima et ultima
(Apparatus musico-organisticus) G. Muffat (1653-1704)

Improvisaties Sietze de Vries (*1973)

Sponsors:

Gemeente Hogeland

Stichting Groningen Orgelland

Beringer Hazewinkel Fonds

Cultuurfonds

Stichting Gezamenlijke
Orgelcommissies Het Hogeland

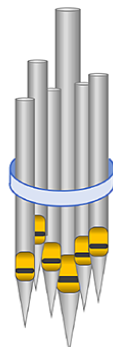
gemeente
Het Hogeland

34

**BERINGER
HAZEWINKEL**

**het
Cultuurfonds**

**St. gezamenlijke
orgelcommissies
Het Hogeland**

